

บทที่ 5

ข้อสรุปนโยบายและข้อเสนอแนะ

บทนี้จะสรุปผลของการศึกษาในการวิเคราะห์การจำแนกผู้กู้สินเชื่อการเกษตร ในเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะขอแยกข้อสรุปนโยบายและข้อเสนอแนะออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้คือ

- 5.1 ข้อสรุปผลจากการศึกษา
- 5.2 ข้อเสนอแนะด้านนโยบายสินเชื่อการเกษตร
- 5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

5.1 ข้อสรุปผลจากการศึกษา จากการวิเคราะห์ พบว่าลักษณะของผู้กู้ที่มีอิทธิพลในการบ่งชี้ได้ว่าผู้กู้จะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ หรือเป็นผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จในการนำเอาเงินกู้ไปลงทุน ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0000 มีทั้งหมดจำนวน 7 ลักษณะ โดยสามารถแบ่งออกเป็นลักษณะของผู้ที่เป็นอัตราส่วนการเงิน 5 ลักษณะ และลักษณะของผู้ที่ไม่เป็นอัตราส่วนการเงินอีก 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

ลักษณะของผู้ที่เป็นอัตราส่วนการเงิน ได้แก่

1. อัตราส่วนสินทรัพย์สุทธิต่อสินทรัพย์ทั้งหมด
2. อัตราส่วนสินทรัพย์สุทธิต่อหนี้สินทั้งหมด
3. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน
4. อัตราส่วนรายได้สุทธิจากฟาร์มต่อหนี้สินทั้งหมด
5. อัตราส่วนรายได้สุทธิจากฟาร์มต่อสินทรัพย์ทั้งหมด

ลักษณะของผู้กู้ที่ไม่เป็นอัตราส่วนการเงิน ได้แก่

1. สัดส่วนของเงินกู้ที่เกษตรกรนำไปใช้จ่ายในการบริโภค
2. การศึกษาของเกษตรกร

จากลักษณะของผู้กู้ที่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ 7 ลักษณะดังกล่าวเมื่อนำมาเรียงลำดับตามตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้าไปในแบบจำลอง จะได้ดังต่อไปนี้

1. สัดส่วนของเงินกู้ที่เกษตรกรนำไปใช้จ่ายในการบริโภค
2. อัตราส่วนสินทรัพย์สุทธิต่อสินทรัพย์ทั้งหมด
3. อัตราส่วนสินทรัพย์สุทธิต่อหนี้สินทั้งหมด
4. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน
5. อัตราส่วนรายได้สุทธิจากฟาร์มต่อหนี้สินทั้งหมด
6. อัตราส่วนรายได้สุทธิจากฟาร์มต่อสินทรัพย์ทั้งหมด
7. การศึกษาของเกษตรกร

ผลจากการศึกษาพบว่า การจำแนกกลุ่มของผู้กู้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้กู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จในการนำเอาเงินกู้ออกไปลงทุน และกลุ่มผู้กู้ที่ประสบความสำเร็จในการนำเอาเงินกู้ออกไปลงทุน ปรากฏว่าการจำแนกกลุ่มถูกต้องร้อยละ 94.12

5.2 ข้อเสนอแนะด้านนโยบายสินเชื่อการเกษตร ผลจากการศึกษาคั้งนี้ สถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์ ที่มีหน้าที่ต้องให้สินเชื่อเกษตรกรแก่เกษตรกรสามารถนำเอาลักษณะต่าง ๆ ทั้ง 7 ลักษณะของผู้กู้ออกไปเป็นมาตรฐานหรือแนวทางในการวิเคราะห์สินเชื่อเกษตรกรเพื่อคัดเลือกผู้ขอกู้รายใหม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้กู้เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการนำเอาเงินกู้ออกไปลงทุน และเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงของสถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์ในการให้กู้สินเชื่อเกษตรกร ซึ่งขอเสนอแนวทางที่จะทำให้เกษตรกรผู้กู้ประสบความสำเร็จในการนำเอาเงินกู้ออกไปลงทุนมากยิ่งขึ้น โดยการปรับปรุงตัวแปรที่สามารถปรับปรุง

ได้คือ ตัวแปรที่ไม่เป็นอัตราส่วนการเงิน ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการศึกษา สำหรับตัวแปรที่เป็นอัตราส่วนการเงินนั้น แม้ว่าธนาคารจะไม่สามารถปรับปรุงได้โดยตรง แต่ก็ยังมีแนวทางที่จะช่วยเหลือให้ผู้กู้ประสบความสำเร็จได้ โดยขอเสนอแนะแนวทางในการลดความเสี่ยงในการให้กู้ ดังต่อไปนี้

1. สัดส่วนของเงินกู้ที่ผู้กู้นำไปใช้จ่ายในการบริโภค แม้ว่าลักษณะนี้ของผู้กู้จะมีความสำคัญต่อการลงทุนและมีผลต่อการชำระหนี้คืนของผู้กู้มาก แต่ข้อมูลลักษณะนี้ในทางปฏิบัติแล้วผู้ขอกู้มักจะปกปิดและไม่ให้ความจริงแก่ผู้วิเคราะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องภาระหนี้ภายนอก เพราะเกรงว่าถ้าหากให้ความจริงแล้วผู้ขอกู้จะไม่ได้รับการพิจารณาให้กู้เงิน มีสถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์หลายแห่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยที่ผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้โดยการนำรวมเอาหนี้สินทั้งหมดของผู้กู้มาเป็นเงินกู้จำนวนใหม่แก่ผู้กู้ ตัวอย่างเช่น การนำรวมเงินต้นและดอกเบี้ยที่ผู้กู้ค้างชำระหรือชำระไม่ได้ตามกำหนดมาเป็นเงินกู้จำนวนใหม่และขยายระยะเวลาในการชำระหนี้คืนให้มากขึ้น การปฏิบัติเช่นนี้แม้ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาด้านปลายเหตุ ซึ่งไม่ถูกต้อง เพราะจะเป็นการเพิ่มภาระหนี้ให้แก่ผู้กู้มากขึ้นไปอีก แต่ธนาคารก็มีความจำเป็นต้องใช้วิธีการดังกล่าว สำหรับแนวทางในการป้องกันไม่ให้ปัญหาดังกล่าวนี้อีกครั้งนั้น สามารถป้องกันได้โดยพิจารณาให้เงินกู้ในจำนวนที่พอเหมาะตามความจำเป็นแก่ผู้กู้ตามความสามารถของผู้กู้และขนาดการผลิต การจ่ายเงินกู้ให้แก่ผู้กู้ควรที่จะกำหนดเงื่อนไขในการจ่ายเงินกู้ให้แก่ผู้กู้เป็นรายงวดตามความจำเป็นในแต่ละขั้นตอนในการผลิตแทนการจ่ายเงินกู้ให้แก่ผู้กู้ทั้งจำนวนในคราวเดียว หรือจ่ายเงินกู้ในรูปของปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ เครื่องสูบน้ำ เป็นต้น และเจ้าหน้าที่สินเชื่อเกษตรของสถาบันการเงินควรหมั่นออกไปเยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำและตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้กู้อย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์สินเชื่อเกษตรนั้นควรจะพิจารณาลักษณะอื่น ๆ ของผู้กู้ควบคู่กันไปด้วย

2. ระดับการศึกษาของผู้กู้ ลักษณะนี้เป็นลักษณะที่สำคัญลักษณะหนึ่งของผู้กู้ที่เป็นเกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้นำมาเป็นกรณี

ตัวอย่างในการศึกษานี้ จากการศึกษาพบว่าผู้กู้มีระดับการศึกษา โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่ต่ำ อย่างไรก็ตามแม้ว่าการแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาของประชาชนจะเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญอย่างหนึ่งของภาครัฐบาล ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการปรับปรุงแก้ไขอีกหลายปี แต่ในทางปฏิบัติแล้วธนาคารพาณิชย์มีส่วนสำคัญที่จะช่วยเหลือผู้กู้ที่เป็นเกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถที่ดีขึ้นได้ โดยการจัดการสัมมนา ฝึกอบรม หรือร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานของทางราชการให้ความรู้ทางด้านการเกษตรแก่ผู้กู้ ซึ่งจะเป็นการสร้างพื้นฐานที่ดีให้แก่ผู้กู้ ทำให้ผู้กู้สามารถที่จะนำเอาวิชาความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ และเป็นผู้กู้ที่ประสบความสำเร็จในการนำเอาเงินกู้ไปลงทุนต่อไป

3. อัตราส่วนสินทรัพย์สุทธิต่อสินทรัพย์ทั้งหมด ลักษณะนี้ของผู้กู้เป็นลักษณะที่สำคัญที่ผู้วิเคราะห์สินเชื่อเกษตรกรควรที่จะพิจารณาให้รอบคอบถี่ถ้วน จริงอยู่แม้ว่าผู้กู้ที่มีอัตราส่วนสินทรัพย์สุทธิต่อสินทรัพย์ทั้งหมดในอัตราที่สูง มักจะเป็นผู้กู้ที่ประสบความสำเร็จในการนำเอาเงินกู้ไปลงทุน ส่วนสำคัญที่ผู้วิเคราะห์สินเชื่อควรพิจารณาเป็นอย่างยิ่งก็คือ สินทรัพย์สุทธิ ซึ่งหมายถึงส่วนต่างระหว่างสินทรัพย์ทั้งหมดและหนี้สินทั้งหมด หรือถ้าจะกล่าวในแง่การพิจารณาของธนาคารพาณิชย์ส่วนหนึ่งของสินทรัพย์สุทธิก็คือ สินทรัพย์ของผู้กู้ที่ปลอดภาระในการจำนองเป็นประกันเงินกู้ของผู้กู้ ตัวอย่างเช่น ที่ดินของผู้กู้ที่ปลอดภาระจำนอง เป็นต้น การที่จะวัดความสามารถในการชำระหนี้คืนของผู้กู้ในอนาคตนั้นย่อมขึ้นอยู่กับราคาที่ดินดังกล่าวด้วย หากที่ดินดังกล่าวตั้งอยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งที่นักอาศัย หรือไม่เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรแล้ว หากผู้กู้ประสบความสำเร็จในการผลิตและไม่มีรายได้มาชำระหนี้คืนธนาคารจำเป็นต้องขายที่ดินดังกล่าวเพื่อชำระหนี้แล้วที่ดินที่กล่าวมาข้างต้นจะขายได้ในราคาที่ต่ำ ดังนั้นในการวิเคราะห์สินเชื่อเกษตรกรสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาดูด้วยก็คือ สถานที่ตั้งและคุณภาพของที่ดินที่ผู้กู้นำมา เป็นหลักประกันและที่ดินที่ผู้กู้ไม่ได้นำมา เป็นหลักประกันควมคุ้มกันไปด้วย

4. อัตราส่วนสินทรัพย์สุทธิต่อหนี้สินทั้งหมด ลักษณะนี้ของผู้กู้ เป็นลักษณะที่สำคัญลักษณะหนึ่งซึ่งผู้วิเคราะห์สินเชื่อควรพิจารณาให้ดี และละเอียดรอบคอบ โดยเฉพาะในส่วนที่

เป็นหนี้สินทั้งหมดของผู้กู้ซึ่งผู้กู้มักจะปกปิดไม่ให้รายละเอียดแก่ผู้วิเคราะห์สินเชื่อ อัตราส่วนสินทรัพย์สุทธิต่อหนี้สินทั้งหมด เป็นลักษณะที่สามารถบ่งชี้ถึงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ในอนาคต เป็นความจริงถ้าผู้กู้ที่มีอัตราส่วนสินทรัพย์สุทธิต่อหนี้สินทั้งหมดน้อย มักจะเป็นผู้กู้ที่กล้าเสี่ยงในการลงทุนและส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จ แต่สิ่งที่ผู้วิเคราะห์ควรพิจารณาอีกคือสาเหตุที่ผู้กู้มีหนี้สินมากนั้นเกิดขึ้นจากอะไร ถ้าเป็นหนี้สินที่ผู้กู้นำไปซื้อที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในการสร้างบ้านพักอาศัย หรือใช้ที่ดินนั้นเพื่อประโยชน์ในด้านการผลิตแล้ว ธนาคารพาณิชย์ควรจะให้ความอนุเคราะห์ และสนับสนุน โดยแยกพิจารณาเงินทุนในส่วนที่ผู้กู้นำไปซื้อที่ดินเป็นการให้สินเชื่อในระยะยาว และกำหนดเงื่อนไขการชำระคืนให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้กู้ ทั้งนี้เพราะจะเป็นแนวทางช่วยเหลือให้ผู้กู้มีที่ดินเป็นของตนเอง และเป็นการสนองนโยบายของภาครัฐบาลในการปฏิรูปที่ดินในทางอ้อม อีกทั้งจะเป็นแนวทางที่ทำให้ผู้กู้มีขวัญกำลังใจในการประกอบการผลิต และสร้างความเป็นธรรมในสังคมด้วย

5. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ลักษณะนี้ของผู้กู้มีความสำคัญต่อการวิเคราะห์หรือการพิจารณาตัดสินใจของธนาคารพาณิชย์ในการให้สินเชื่อมาก ผู้กู้ที่มีลักษณะอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนสูงย่อมจะเป็นลักษณะที่บ่งชี้ได้ว่าผู้กู้นั้นมีความสามารถในการชำระหนี้ที่ดี แต่ปัญหาอยู่ที่ว่าผู้วิเคราะห์สินเชื่อไม่สามารถที่จะได้ข้อมูลลักษณะนี้ของผู้กู้ได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นหนี้สินหมุนเวียน ดังนั้นสิ่งที่ผู้วิเคราะห์สินเชื่อควรคำนึงก็คือ ในความเป็นจริงแล้ว การที่จะคัดเลือกผู้กู้ที่มีลักษณะอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนได้ตามมาตรฐาน ที่ทางธนาคารพาณิชย์กำหนดไว้ นั้น หาได้ยากมากเพราะผู้กู้สินเชื่อ เกษตร เป็น เกษตรกรและส่วนใหญ่มักจะมีฐานะที่ยากจน ดังนั้นหากผู้กู้มีลักษณะอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนที่ใกล้เคียงกับมาตรฐานที่ทางธนาคารกำหนดไว้ก็ควรที่จะพิจารณาให้สินเชื่อแก่ผู้กู้ เพราะ โดยแท้จริงแล้วลักษณะอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน เป็นลักษณะที่บ่งชี้ความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ในปัจจุบันแต่การให้สินเชื่อได้กำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาในการชำระหนี้ไว้ในอนาคต ถ้าผู้กู้เป็นบุคคลที่ธนาคารพาณิชย์พิจารณาแล้ว เห็นว่าผู้กู้มีความตั้งใจจริงและขยันขันแข็ง ในการประกอบอาชีพแล้วก็ควรที่จะให้สินเชื่อแก่ผู้กู้ทั้งนี้ควรอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาลักษณะอื่น ๆ ของผู้กู้ประกอบด้วย

6. อัตราส่วนการเงินอีก 2 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราส่วนรายได้สุทธิจากฟาร์ม ต่อหนี้สินทั้งหมด และอัตราส่วนรายได้สุทธิจากฟาร์มต่อสินทรัพย์ทั้งหมด ทั้งสองอัตราส่วนเป็นลักษณะการวิเคราะห์ความสามารถในการหารายได้และผลกำไรในการประกอบการผลิตของผู้กู้ ซึ่งเป็นลักษณะที่สามารถบ่งชี้ถึงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ในระยะสั้น ซึ่งผู้วิเคราะห์สินเชื่อเกษตรควรอย่างยิ่งที่จะให้ความสำคัญของอัตราส่วนทั้งสองนี้ เพราะผู้กู้ที่มีลักษณะอัตราส่วนทั้งสองดังกล่าวสูง จะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการนำเอาเงินกู้ไปลงทุน แต่ความสามารถในการหารายได้ของผู้กู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้กู้อย่างเดียว หากแต่มีส่วนประกอบอีกหลายอย่าง ตัวอย่างเช่น การที่ผู้กู้ซึ่งเป็นเกษตรกรจะประสบความสำเร็จในการนำเอาเงินกู้ไปลงทุนนั้นจะต้องมีปัจจัยการผลิตที่สมบูรณ์และมีตลาดรองรับผลผลิตของเกษตรกรด้วย ดังนั้นเพื่อเป็นการเสริมสร้างให้เกษตรกรผู้กู้มีลักษณะอัตราส่วนการเงินที่ดียิ่งขึ้น ธนาคารพาณิชย์ควรที่จะพิจารณาถึงตัวแปรในด้านการตลาดทั้งที่เป็นตลาดปัจจัยการผลิตและตลาดรองรับผลผลิตควบคู่กันไปด้วย ตัวอย่างเช่น ธนาคารพาณิชย์ควรพิจารณาให้สินเชื่อแก่ผู้กู้แบบครบวงจร โดยการให้สินเชื่อเกษตรแก่ผู้กู้ที่ประกอบการผลิต ผู้กู้ที่จำหน่ายและเครื่องมือทางการเกษตร และผู้กู้ที่รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรควบคู่ไปพร้อมกัน ซึ่งเป็นแนวทางที่จะช่วยสร้างสรรค์ให้ผู้กู้ที่เป็นเกษตรกรมีลักษณะอัตราส่วนการเงินที่ดียิ่งขึ้น และเป็นการลดความเสี่ยงในการให้สินเชื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ไปพร้อมกันด้วย

สรุปข้อเสนอแนะด้านนโยบายสินเชื่อเกษตรตามที่ได้เสนอมาข้างต้น ธนาคารพาณิชย์ไม่ควรยึดติดลักษณะใดลักษณะหนึ่งของผู้กู้เป็นมาตรฐานในการพิจารณาสินเชื่อเกษตร แต่ควรที่จะวิเคราะห์ลักษณะของผู้กู้ทั้ง 7 ลักษณะควบคู่ไปพร้อมกัน อย่างไรก็ตามยังมีลักษณะอื่น ๆ ของผู้กู้ที่อาจมีความสำคัญและไม่ได้นำมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ และความตั้งใจจริงในการชำระหนี้คืนของผู้กู้ ซึ่งธนาคารพาณิชย์อาจนำมาประกอบการพิจารณาในการคัดเลือกผู้กู้ด้วย ก็จะช่วยสร้างความมั่นใจได้มากขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปนั้นน่าจะนำเอาลักษณะอื่น ๆ ของผู้กู้มาศึกษาวิจัยเพิ่มในแบบจำลอง เช่น ลักษณะเกี่ยวกับสุขภาพของผู้กู้ ลักษณะตลาดที่รองรับผลผลิตของผู้กู้ ประเภทของสัตว์ที่ผู้กู้เลี้ยง ความเสี่ยงของกิจการนั้น ๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลของการศึกษาที่ดีและมั่นใจในการใช้มากขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved